

Lombardia.

En llengua d'oc, ultra el que he dit de l'aranès, tenim *corb* (en alguns parlars gascons del Pirineu, fins cap a Bigorra: Palay), *corp* ja en els *Costums de Foix* (S. XIV?), *corba* en el *Floretus d'Avinyó* (S. XV), *PSW* I, 374, 375, el diminutiu *corbelh* «rècipient de la farine dans un moulin» en els *Comptes de Riscle* (gascó central, S. XIV, i *TdF*), i algun testimoni medieval de *gorbel* «corbeille» (Rayn. II, 520). Avui *gorp* s'ha conservat en una munió de parlars occitans locals, si bé generalment passant al gènere masculí (quasi només a la Vall d'Aran es mantingué *korp* amb el seu gènere llatí clàssic femení). Ara bé, no sols hi ha *guórp* «hotte» en el Roergue (Vayssier), *górp* id. en el Gard (Sauvages) i *gorp* id està molt difós a l'Aude,¹⁵ sinó que l'ús d'aquest terme entrava endins del Rosselló: «centenar d'ampoles --- 4 ampoles; *gorp* de veyre, paga --- 3 anaps» a la lleuda de Cotlliure de 1249 (*RLR* IV, 253). Però des de l'oc. antic el mot es degué transmetre, de més a més als parlars bascos del Nord: *bnav. khorbe*, sul. *khorbo*, «mangeoire des boeufs» (que ja trobem parlant de la grípià del nadó Jesús, en la traducció dels evangelis pel labortà Haraneder (S. XVIII).

Altament **CORBIS** degué restar en el mossàrab de l'Orient hispànic, des d'on els moriscos introduïren *kúrbu*^h en l'àrab magrebí (Dozy, *Suppl.* II, 497). Com a romanalla mossàrab hem de mirar en tot cas *corbo* que des del Migjorn valencià s'estén fins al Llevant d'Andalusia ('cesto', AlcVenceslada; Múrcia: Ga. Soriano). És normal el vocalisme, car és tendència molt forta de totes les varietats de mossàrab l'assimilació de *o-e* en *o-o* (fins quan és final o per fonètica sintàctica). En domini valencià el mot sembla ser conegut des de la ratlla de Múrcia fins al Xúquer (Montaverner, en un afluent d'aquest): a Mondòver el defineixen com a 'cove' o 'munt de coses que omplirien un cove': «lo que sí arreplegues al passà per el fem del corral és un *corbo* de pusses» (*Canyissaes*, 93), «els fills de Montaverner / tot ho volien saber; / dasta un *corbo* de bacores / quants pessons podia haver», MGadea (*T. del Xè* I, 68; amb variant *cireres* per *bacores* en *BDLC* XVIII, 17): 'quantas cues de cirera o de figa-fior'.

El ll. **CORBIS** no és un mot clàssic. Encara menys es pot dir que sigui un mot del llatí vulgar tardà, i ni tan sols estrany al llenguatge de la gent culta, car ja apareix en Plaute, Varró i Petroni (xxxiii, 4) i fins algun cop en els textos familiars de Ciceró (sense comptar algunes fonts que ja són de més baixa època).⁵⁰ La mena d'autors mostra, de tota manera, que no devia ser un terme admès com de bon llenguatge. Ja antigament hi predomina el femení, si bé Petroni, en part Plaute i algun autor molt vulgar el fan masculí. Hi ha, doncs base, tant per al diminutiu femení **CORBICULA**, que ja apareix un cop en Palladi com per a un masculí ***CORBICULUS** que només trobem documentat en baix llatí. No hi ha unanimitat sobre l'etimologia pre-llatina, si bé sembla que tots o quasi tots els estudiosos admeten o donen com a sobreentès que no

forma part dels elements rebuts directament pel llatí de l'indoeuropeu.

Hi ha acord a considerar que aquest mot està en relació amb l'irlandès mj. *corb* 'carreta' o 'carro', car és versemblant que aquest vagi designar primer la caixa o bossa del carruatge; i com sigui que fora d'això no hi ha mots emparentats ni en les llengües cèltiques ni en les itàliques, s'ha sospitat si el llatí manlevà el mot del cèltic o bé si l'irlandès pogué manllevar-lo del llatí; hi ha tendència a descartar això últim considerant que els llatinismes o romanismes no són encara nombrosos en fonts irlandeses tan antigues, i sobretot perquè l'evolució semàntica irlandesa fa sospitar una presència ja força antiga en la llengua. En canvi és segur que l'al. *korb* (ja a-al. ant. però estrany als altres dialectes germànics) és un manlleu del llatí o del gallo-romànic. Algú ha pensat que el mot no sigui indoeuropeu, sospitant que sigui d'origen mediterrani: així ho sostingué Cohen (i Ernout-M sembla acceptar-li-ho), però més aviat sembla que els indicis en tal sentit són més vagues, i que és segura l'existència d'una arrel indoeuropea per a la idea de 'doblegar, torçar, entreteixir', de la qual derivaria fàcilment *corbis*.

L'àrea d'aquesta paraula en romànic no és desfavorable a un origen cèltic o sorotàptic; quant a aquell, no hi ha raons rotundes que s'hi oposin, però deixa grans dubtes el fet que en una família tan documentada i diversificada com la cèltica no existeixi altre mot d'aquesta arrel que el citat de l'irlandès mitjà. Per a tot això vegeu Walde-P. II, 588s.; Walde-H., 272-3; R. Trautmann, *Baltisch-Slaw. Wb.*, 117-8; Pok., *IEW*, 948.19, 949.27-8, 949.13.20, 387.7. Potser, doncs, és més raonable de creure que tant el llatí com l'irlandès el reberen d'una altra llengua del Nord-est indoeuropeu (qui sap si també l'al. ant. el rebé d'aquesta llengua). La família balto-eslava és certament aquella on aquesta arrel presenta rebrots més nombrosos, més arrelats i amb un conjunt coherent i diversificat; i en particular amb formes ben semblants a la de **CORBIS**, particularment lit. *kařbas* 'cistella', rus *kórob* i blanc-rus *koróba* id., paleoslau *krabiji* «arculla», pruss. ant. *carbjo* f. 'tramuja' («Mühlenkasten»), lit. *kařbija* 'cistella'. Al llatí i al goidèlic és versemblant, doncs, que hi vagi arribar des del sorotàptic.

¹ Es deu estendre també cap a l'aragonès pròpiament dit («espuerta de mimbres», Boraio). — ² Per exemple a Lezinhan prop de Narbona (*RLR* LXVI, 16) i en noms de lloc: *Foun del Gorp* deu i caverna a Gruissan, *Lagorb* mas a Belpech [1781], Sabarthès, *Dit. Top.*

Corbella 'falç', V. *corb* II *Corbella* 'espècie de cove', V. *corbell Corbelleta*, V. *corb* I, II *Corbelló*, V. *corb* II i *corbell Corbellot*, V. *corbella* (**CORB** I) *Corbells*, V. *corb* II i *corbell Corbera*, V. *corb* I *Corbet*, V. *corb* II

CORBETA, 'mena de vaixell de vela', V. *DCEC* CORBETA (I, 899).